

faa vidt de ikke selv kunne overkomme at udføre det, kunne de jo gaa samme Vej, som man her mener at gaa med Landhusholdningssekselskabet, nemlig ved at antage enkelte Landinspektører til Hjælp. Naar den højtærede Minister udtalte, at selv Dalgas havde haft det faa, at en anden vilde have taget Mosefagen op, er det ganske vist saa, men da Dalgas i 1888 blev anmodet af den Landbrugskongres, der da afholdtes her i Kjøbenhavn i Forbindelse med Landmandsforsamlingen, om at optage Mosefagen under Hedeekselskabets Virksomhed, gif han ikke alene ind derpaa, men har i Virkeligheden ogsaa, saa længe han levede, udført dette Hverv paa en aldeles tilfredsstillende Maade, saa vidt man kunde naa i den Tid. Nu var Mosefagen heller ikke aldeles fremmed for Hedeekselskabet. Dalgas havde allerede nogle Aar i Forvejen bekræftet sig en Del dermed og havde rejst en Del i Udlandet, i Hannover, og jeg tror i Holland ogsaa, for at gøre sig bekendt med Mosekulturen der. Han havde allerede flere Aar forinden 1888 udført saakaldte Rimpause Kulturen ved en af Hedeekselskabets Ejendomme „Hesselvig“, hvor jeg selv har været til Stede og set disse Kulturen. Det er ganske vist først efter 1888, at der er kommet større Fremgang i Mosefagen. Baade i vort Naboland Sverige og i Tyskland, hvor den er fremmeligt, er denne Sag kommen stærkt frem, og der er der indbundet flere Erfaringer, som man har kunnet gøre anvendelige hos os. Den højtærede Minister anfører, at det er Forsørgelsen, den Virksomhed, Hedeekselskabet hidtil har udført, der skulde udføres af Landhusholdningssekselskabet. Ledelsen af Hedeekselskabet er en ny Opgave, og derved vilde det ikke blive til et Moseekselskab, sagde den højtærede Minister. Det kan jeg ikke erkende Rigtigheden af. Hvorledes man nemlig end betragter det, ville jo Møjerne, hvis Areal i Forhold til Hederne er en lille Brøddel, aldrig kunne faa en saa stor Betydning som Hedernes Behandling navnlig med Træplantninger, og jeg tror, at man vil gøre Hedeekselskabet og Træplantningen i det hele stor Skade, hvis man tager Mosedyrkingen eller Mosekulturen bort fra dette Selskab og lægger det ind under et andet. Det er jo sikkert, at da Hedeekselskabet begyndte sin Virksomhed i Sylland, optog det egentlig stærkest Engvandsarbejder, og dette blev saa en Slags Løstestang for Træplantningen. Derved, at det blev muligt at skabe de vedkommende Hedeboere en betydelig Fordel gennem Engvandsingen, blev det muligt at faa dem til at plante, og de have jo ogsaa derefter plantet efter en stor Maalestok. Nu da saa vel

Engvandsarbejderne som Mergelsøgningen ere i det væsentligste gennemførte, er Mosefagen kommen op som en ny Løstestang for Hedeekselskabets Virksomhed, og det forekommer mig, at det vilde være meget beklageligt, hvis man vilde tage denne Løstestang bort derved. Jeg kan heller ikke se, hvorfor man egentlig skulde gøre det, thi endnu har jo ingen her i Landet i den Grad bekræftet sig med Mosekultur som netop Hedeekselskabet, der har en hel Del Funktionærer, som ere uddannede i den Retning og have Kendskab dertil. Ganske vist er det et stort Tab, at Dalgas er gaaet saa tidlig bort — et Tab, som alle og ogsaa jeg meget beklage —, men man kan sige, at næsten det samme var Tilfældet med Dalgas som i sin Tid med Fjord: Dalgas' Virksomhed var saaledes sat i System, at den ogsaa kunde drives efter hans Bortgang. Den er jo ogsaa bleven drevet med Held, det kan godt siges, siden Dalgas' Bortgang. Saa vidt jeg forstod den højtærede Minister blev det udtalt, at Hedeekselskabet ikke vilde paatage sig denne Opgave, Mosekulturen. Det har jeg i alle Tilfælde ikke hørt nogen Tale om, og jeg kan ikke tænke mig, at det skulde være Tilfældet, at nogen skulde have udtalt sig i den Retning. Det kan være, at et enkelt Medlem af Bestyrelsen har gjort det, men jeg antager ikke, at en saa stor Sag som Mosefagen kan skilles ud fra Hedeekselskabets Virksomhed, alene fordi enten et enkelt Medlem eller hele Bestyrelsen mener det. Der er jo dog et Repræsentantskab, som vælger Bestyrelsen, og som har Afgørelsen af alle større og betydningsfulde Sager, og jeg tror ikke, at dette Repræsentantskab nogen Sinde vil give sit Mende til, at Mosekulturen nu efter den Gang, den er kommen i, skulde skilles ud fra Hedeekselskabets Virksomhed. Det antager jeg ikke vil ske. Det forekommer mig ogsaa, at den højtærede Minister var tilbøjelig til at gaa Hedeekselskabet mere nær og indskrænket dets Virksomhed endnu mere, end det udtales i de Beslutninger, som bleve vedtagne af de Mænd, der vare samlede i Aarhus i Juli afvige Sommer. De have dog i deres Punkt 2 reserveret Hedeekselskabet samme Tilskud, som det hidtil har haft, og Retten til at udføre den samme Virksomhed som hidtil, og saa vidt jeg kan forstaa, er der der ikke stillet nogen som helst Indskrænkning af Hedeekselskabets Virksomhed over for Mosekulturen.

Med Hensyn til det under Nr. 249 stillede Endringsforslag om en anden Affattelse af Kontoen til Ublaar til Hedeekselskabet, og med Hensyn til den Del af Udvalgets Betænkning, som slutter sig dertil